

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Датум и орган који је именовано комисију: 13.05.2019. године, Наставно- научно веће Медицинског факултета, Универзитета у Новом Саду 2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен: <ol style="list-style-type: none"> 1. Доц. др Владимир Кнежевић, доцент, Психијатрија са медицинском психологијом, 20.12.2015. године, Медицински факултет, Универзитет у Новом Саду 2. Доц. др Светлана Ивановић Ковачевић, доцент, Психијарија са медицинском психологијом, 20.12.2015. године, Медицински факултет, Универзитет у Новом Саду 3. Проф. др Зденка Нововић, редовни професор, 29.05.2014. године, Психологија, Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Име, име једног родитеља, презиме: Милица (Милан) Јелкић 2. Датум рођења, општина, држава: 22.05.1982, Бачка Паланка, Србија 3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив: Медицински факултет Универзитета у Новом Саду, Основне студије медицине, Доктор медицине 4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија 2016. година, Докторске академске студије, смер клиничка медицина, Медицински факултет, Универзитет у Новом Саду 5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране: / 6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: /
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
<p>„Процена психолошке и психопатолошке феноменологије поремећаја употребе Интернета- сличности са опијатском зависношћу“</p> <p>Наслов на енглеском језику: „Assessment of psychological and psychopathological phenomenology of the Internet use disorder – similarities with opiate addiction“</p>

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Докторска дисертација кандидата Милице Јелкић је написана систематично, јасним и разумљивим стилем на 117 страница. Садржи све неопходне делове научног рада који су организовани у 8 поглавља: увод, циљеви рада, материјал и методе, резултати, дискусија, закључак, референце и прилози. Дисертација садржи 3 слике и 30 табела. Литература са 266 референци у складу је са важећим правилима за цитирање. Испред основног дела текста у раду су дати: наслов, кључна документацијска информација и садржај.

Истраживања реализована у оквиру докторске дисертације су приказана кроз 8 поглавља. У наставку се наводи садржај рада са назнаком броја страна сваког поглавља: Увод (39), Циљеви и хипотезе истраживања (8), Материјал и методе (3), Резултати (14), Дискусија (17), Закључак (5), Литература (19), Прилози (8)

Докторска дисертација је у целини написана у складу са пропозицијама писања и објављивања ове врсте научног рада.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Наслов докторске дисертације је јасно и прецизно формулисан, у складу је са садржајем истраживања.

Комисија је позитивно оценила наслов дисертације.

Поглавље **Увод** је написано систематично са детаљним прегледом савремених сазнања о изучаваној проблематици. У уводу докторске дисертације кандидат најпре даје основне податке о поремећају употребе Интернета као психофизичком поремећају који подразумева појаву толеранције, симптоме повлачења, афективне сметње и поремећене социјалне релације. Након тога, дат је детаљан приказ неуробиолошких механизма који се доводе у везу са зависношћу од опијата и поремећајем употребе Интернета. На крају увода, аутор се осврће на чињеницу да су у основи наведених ентитета поремећаји центра за награду, који управља свим облицима понашања у којима мотивација има базичну улогу. Литературни преглед у оквиру увода је актуелан и опсежан.

Комисија сматра да увод пружа савремен и свеобухватан приказ проблематике којом се истраживање бави. Указано је на уочени проблем и на детаље који нису до краја разјашњени. Дефинисано је подручје истраживања и прецизно су објашњени разлози истраживања.

У поглављу **Циљеви рада** јасно су дефинисани основни задаци истраживања који омогућују доношење конкретних закључака. У складу са поставком експерименталног дела доктората, основи циљеви су били да се упореде социодемографске карактеристике особа које имају поремећај употребе Интернета, затим особа које су зависне од опијата, као и контролне групе. Поред тога, циљ је био и да се испитају и упореде психолошке карактеристике испитиваних група према моделу „Big Five“. Као и да се упореде психопатолошке карактеристике и степен њихове изражености код особа које припадају поменутиим групама испитаника.

Хипотезе су адекватно и јасно формулисане у односу на циљеве истраживања. Претпоставке су биле да мушкарци у већем проценту, у односу на жене, имају проблеме настале поремећајем употребе Интернета или употребом опијата. Да особе које имају поремећај употребе Интернета у већем проценту припадају млађој популацији, а особе зависне од опијата доби старијих од 25 година. Такође, да су особе које имају поремећај употребе Интернета и испитаници из контролне групе у просеку вишег образовног и економског статуса од особа зависних од опијата. Да су карактеристике личности у виду емпатије, екстрвертности, пријатности, савесности, отворености и сарадљивости, у мањој мери изражене код особа које имају поремећај употребе

Интернета и особа зависних од опијата, у односу на контролну групу. Као и да су психопатолошке карактеристике личности у виду склоности ка депресивном реаговању у стресним ситуацијама, самохендикепирања и неуротицизма, у већој мери изражене код особа које имају поремећај употребе Интернета и особа зависних од опијата у односу на контролну групу испитаника. А да су психопатске црте и агресивност више изражене у особа зависних од опијата у односу на друге две групе испитаника.

Циљеви истраживања су јасно и прецизно формулисани, а хипотезе су постављене адекватно у односу на циљеве истраживања.

Материјал и методе одговарају принципима методологије научно- истраживачког рада и принципима добре клиничке и лабораторијске праксе. Методологија је јасно и прецизно описана у раду. Истраживање је изведено на Клиници за психијатрију Клиничког центра Војводине, као и коришћењем Интернет упитника у периоду од 2013. до 2017. године. Истраживање је конципирано као клиничка студија пресека базирана на методолошком приступу који подразумева и примену компаративне методологије, а уз употребу скала процене и психолошко-психијатријских батерија за процену личности. Процена је спровеђена путем следећих упитника: Интернационални психијатријски интервју „Pompidou“, Скала поремећаја употребе Интернета, Упитник за процену депресивне личности, Упитник за процену спремности за емпатију, Упитник за процену психопатске девијације, Упитник за процену самохендикепирајућег понашања, Инвентар Великих Пет. Укупан узорак обухвата 300 испитаника: 100 испитаника са опијатском зависношћу, 100 испитаника који показују симптоме поремећаја употребе Интернета и 100 испитаника контролне групе. За спровеђење истраживања добијена је сагласност Етичког одбора Клиничког центра Војводине.

Комисија сматра да је избор коришћених метода испитивања адекватан, као и избор статистичких метода обраде података што обезбеђује добијање поузданих резултата у складу са постављеним циљевима истраживања.

Резултати испитивања су уверљиво, прегледно и стручно приказани табеларно и графички. Сви прикази праћени су јасним текстуалним тумачењима. Резултати су подељени у више целина због разумљивости и јасно демонстрирају претходно текстуално објашњене елементе. Резултати произилазе из примењене методологије уз коришћење адекватних статистичких метода. Добијени резултати у оквиру ове дисертације дају оригиналан допринос за класификацију поремећаја употребе Интернета и сугеришу сврставање у дијагностичку категорију бихевиоралних зависности. Квалитативна анализа психолошке и психопатолошке феноменологије опијатске зависности и поремећаја употребе Интернета сугерише њихову заједничку диспозицију за адиктивне поремећаје.

Комисија сматра да су резултати истраживања свеобухватни, потпуно разумљиви и да су приказани систематично и прегледно

Дискусија је свеобухватна и јасно написана, објективно анализира приказане резултате, по редоследу који је логичан, тако да представља хармоничну целину. Кандидат аргументовано и критички анализира резултате истраживања и компарира их са релевантним наводима из литературе. Литературни подаци су адекватно одабрани, актуелни и релевантни за извођење валидних закључака из проучаване проблематике. Коментари и тумачења резултата су логични. Дискусија добијених резултата је исцрпна, научно утемељена, те указује на завидно познавање проучаване проблематике уз критички осврт у односу на актуелну литературу.

Комисија сматра да је дискусија добијених резултата исцрпна, научно утемељена и уверљива, а начин на који је написана указује на добро познавање проучаване проблематике.

У поглављу **Закључак**, на основу добијених резултата и дискусије изведени су јасни и концизни, научно засновани и поуздани закључци.

Комисија сматра да су закључци логично изведени из резултата испитивања, да су адекватно приказани и да произилазе из добро постављених циљева и адекватно спроведеног метода рада.

Поглавље **Литература** садржи списак 266 литературних навода цитираних по Ванкуверским правилима на прописан начин. Избор референци је актуелан и примерен тематици која је предмет ове дисертације.

Комисија сматра да су литературни наводи актуелни и адекватно цитирани.

Комисија позитивно оцењује све делове докторске дисертације.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

1. Jelkić M, Dolić M, Popović I, Nikolić B, Radulović I, Kolundžija K, Mandić-Gajić G. Characteristics of empathy and psychopathy among pathological internet users and opiate dependent persons. *Vojnosanit Pregl.* 2018; 75(7):639-744.
2. Jelkić M, Mandić-Gajić G, Stojanović Z, Đokić M, Eror A, Kolundžija K. The characteristics of family functioning with mentally ill children and adolescents. *Vojnosanit pregl.* 2018; 75(1):1-142.
3. Mišić- Pavkov G, Novović Z, Božić K, Kolundžija K, Kovačević – Ivanović S, Drakić D, Lukić T, Jelkić M. Forensic aspect of late subjective complaints after traumatic brain injury. *Eur Rev Med Pharmacol Sci.* 2012; 16(1): 1806-13.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

На основу добијених резултата истраживања донети су следећи закључци:

1. Између особа које имају поремећај употребе Интернета, особа зависних од опијата и контролне групе испитаника, постоји разлика у односу на поједине социодемографске варијабле: а.) мушкарци у већем проценту од жена имају проблеме настале зависносношћу од опијата; б.) особе које имају поремећај употребе Интернета су у просеку млађе од посматраних опијатских зависника и контролне групе, а особе лечене од опијатске зависности припадају доби старијих од 25 година; в.) већи број испитаника са завршеном основном школом у групи опијатских зависника; г.) особе које имају поремећај употребе Интернета и контролна група испитаника су у просеку вишег економског статуса, за разлику од особа зависних од опијата који су нижег економског статуса.

2. Карактеристике личности у виду емпатије, екстровертности, пријатности, савесности, отворености и сарадљивости су у мањој мери изражене код особа које имају поремећај употребе Интернета и особа зависних од опијата, у односу на контролну групу. Дакле, контролна група се издвојила по већем присуству „позитивнијих” особина личности, док су у две групе испитаника са одређеним проблемима, мање присутне позитивне, а више „негативније” карактеристике личности.

3. Психопатолошке карактеристике личности у виду склоности ка депресивном реаговању у стресним ситуацијама, самохендикепирања и неуротицизма, у већој мери су изражене код особа које имају поремећај употребе Интернета и особа зависних од опијата у односу на контролну групу испитаника, а психопатске црте и агресивност су

<p>више изражене у особа зависних од опијата у односу на друге две групе испитаника.</p> <p>Квалитативна анализа психолошке и психопатолошке феноменологије опијатске зависности и поремећаја употребе Интернета сугерише њихову заједничку диспозицију за адиктивне поремећаје.</p> <p>Закључци докторске дисертације су правилно изведени из добијених резултата и потпуно одговарају циљевима истраживања, а подударају се са хипотезама постављеним у истраживању, закључци истраживања су примењиви како у научном тако и у стручном погледу.</p>
<p>VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА</p>
<p>Кандидат Милица Јелкић је показала систематичан научно- истраживачки приступ анализи великог броја добијених резултата. Резултати истраживања у односу на постављене циљеве, приказани су систематично, детаљно су обрађени и критички продискутовани. Графички прикази и табеле доприносе прегледности резултата. Подаци добијени у току истраживања обрађени су и анализирани помоћу адекватних статистичких тестова. Добијени резултати су јасно тумачени на основу најновијих доступних научних сазнања, на прикладан начин анализирани и логички повезани са литературним наводима.</p> <p>Комисија позитивно оцењује начин приказа и тумачења резултата истраживања.</p>
<p>IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ</p>
<p>1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме</p> <p>Докторска дисертација је написана у потпуности у складу са образложењем наведеним у пријави теме.</p>
<p>2. Да ли дисертација садржи све битне елементе</p> <p>Докторска дисертација садржи све битне елементе оригиналног научног рада на основу којих би се истраживање могло поновити. Рад је написан концизно и разумљиво, и резултат је самосталног истраживања кандидата.</p>
<p>3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци</p> <p>Добијени резултати дају свој допринос стварању новог нозолошког ентитета и сугеришу сврставање поремећаја употребе Интернета у дијагностичку категорију бихевиоралних зависности. Квалитативна анализа психолошке и психопатолошке феноменологије опијатске зависности и поремећаја употребе Интернета сугерише њихову заједничку диспозицију за адиктивне поремећаје. С обзиром на чињеницу да се бихевиоралне болести зависности чешће јављају у млађој популацији, добијени подаци у истраживању би могли указати на значај ране дијагностике и терапије у смањењу симптома код ових особа. Прогностички модел добијен комбинацијом утврђених клиничких параметара, омогућио би процену тежине болести код појединачних, али и групе пацијената, а његовом употребом би се дале препоруке за начин лечења тј. избор терапије. Овај прогностички модел би омогућио и периодично праћење квалитета лечења ове болести у појединачним институцијама. На основу наведеног, клиничке интервенције могу бити дизајниране да побољшају флексибилност у циљу да особе које су подложне настанку поремећаја употребе Интернета могу боље да се суоче са проблемима.</p>
<p>4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања</p> <p>Докторска дисертација не садржи формалне нити суштинске недостатке који би могли утицати на резултате истраживања.</p>

X ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:

Да се докторска дисертација под називом „Процена психолошке и психопатолошке феноменологије поремећаја употребе Интернета - сличности са опијатском зависношћу“ прихвати, а кандидату Милици Јелкић одобри одбрана.

датум: 08.07.2019.године

Чланови Комисије

Доц. др Владимир Кнежевић
-председник Комисије-

Доц. др Светлана Ивановић Ковачевић
-члан Комисије-

Проф. др Зденка Нововић
-члан Комисије-